

Byvandring

Hamburg/Altona, Sønderborg, Frederiksstad,
Flensborg og i Nordens Wittenberg - Haderslev.

18. – 24. juli 2027

5 byer, 5 verdener, 2 lande – alt i en landsdel. De sønderjyske landsdele er fyldt med Danmarkshistorie, kunst, unik arkitektur og fortællinger. Tilbring en eventyrlig højskoleuge med vandringer gennem særlige sønderjyske byrum, og dermed en rejse gennem en mangfoldig landsdels mange forskellige verdener med et fælles historisk omdrejningspunkt. Ugen krydres med foredrag om egnens særlige arkitekturhistorie, musikalske aftensaloner samt Rønshoved Højskoles vante højskolestemning af fællesskab, tradition og fordybelse.

Byerne

- **Hansestad Hamborg** med den gamle danske by Altona og arkitektur af C.F. Hansen.
- **Frederiksstad – Nordens Venedig**, en by, der blev grundlagt som et multireligiøst samfund, og som siden dannede skueplads for den sidste større træfning mellem danske og slesvig-holstenere. Mange forskellige religiøse mindretal har i tidernes løb fået ly her – mennonitter, jøder og katolikker. Byen bliver ofte kaldt Nordens Venedig pga. de mange idylliske kanaler.
- **Sønderborg** – byen, der ligger smukt for foden af Dybbøl Banke, er en dynamisk by, der tør gå foran og kan fremvise flotte resultater i striden mellem dansk og tysk arkitektur. Fokus på den særegne blanding af Jugendstil og Hjemstavnsstil.

- **Havne- og handelsbyen Flensborg** med dens store danske mindretal, Art Nouveau-bygningerne og de smukke gamle huse i Rote Strasse.
- **Haderslev - Nordens Wittenberg**. Reformationen kom allerede til byen i år 1525 – 10 år før resten af Danmark. Byvandring i den levende, historiske domkirkeby.

Foredrag og højskoleliv

- Sangaften med fokus på de bedste sommersange i Højskolesangbogen.
- Frisisk salon med Tote Tante og frisisk Trümmertorte i Gimle.
- Ord og toner i Beethovens tid - litteratur og kultur omkring år 1800 ved Markus Floris Christensen, postdoc. Flensborg Universitet.
- Foredrag om de sønderjyske købstæders rige bygningsarv fra tiden mellem Reformationen og Genforeningen ved Carsten Porskrog, dr.phil., museumsinspektør, Museum Sønderjylland. En optakt til turen til Sønderborg.
- Morgenvandring, fællessang, udfordrende morgensamlinger og flaghejsninger.

Velkommen til en klassisk grundtvigsk folkehøjskole

Rønshoved Højskole er en af Danmarks flottest beliggende højskoler. Højskolen ligger ud til Flensborg Fjord midt i det bakkede morænelandskab, der indbyder til skønne vandreture i store løvskove langs fjorden. Stedets beliggenhed giver rige muligheder for udendørsoplevelser, der stimulerer og inspirerer.

Vi lægger vægt på det almindennende, hvor sange fra Højskolesangbogen, gode fortællinger, morgensamlinger, foredrag og fællesskabet er centralt placeret i hverdagen.

Vores kokke gør sig hver dag umage med at servere spændende retter, smagfulde salater og kager – ofte fra det sønderjyske kaffebord.

Højskolen kunne fejre 100 års fødselsdag i 2021 og fremstår flottere end nogensinde. Vi har bygget om og renoveret, så skolen er klar til et nyt århundrede.

Nina Kjærhus og Tim Pohle
Forstanderteam

Søndag 18. juli

Ank. med tog til Gråsten Station. Herefter mulighed for transport til højskolen med vores egen bus kl. 15.15. (Se opdateret ankomsttidspunkt på dsb.dk)

Kl. 15–16.15 Ankomst og indkvartering, samt kaffe og lidt brød i skolens foyer.

Kl. 16.30 **Introduktion og efterfølgende rundvisning ved højskolelærerne. Vi mødes i foredragssalen**

Gennemgang af de vigtigste punkter i programmet, involverede lærere på kurset bliver introduceret, vi synger et par gode sange og slutter af med en rundvisning på skolen.

Kl. 17.30 Vin- og ølsalg fra vores kiosk i foyeren

Kl. 18.15 Aftensmad i spisesalen. Denne første aften skal vi have Rønshoved Tapas. Vores kokke har stegt og kogt lokale råvarer; et bugnende spisebord med små lækkerier, kombineret med gode salater og andet godt.

Kl. 19.45 **Aftensamling ved højskolelærer Andreas Pilekjær i foredragssalen.**

Vi mødes i foredragssalen. Højskolens værdigrundlag og placering i den sønderjyske historie krydret med sang og fortællinger. Herefter kaffe og kage med opskrift fra det store sønderjyske kaffebord i foyer og pejsestue.

Mandag 19. juli

Ingen morgenvandring

Kl. 07.15 Morgenbuffet i spisesalen

Kl. 08.15 **Hansestad Hamborg med den gamle danske by Altona og arkitektur af C.F. Hansen.**

I dag skal vi til Hamborg, der er Tysklands næststørste by og har Europas næststørste havn. Vi ser en række af Danmarks berømte arkitekt C. F. Hansens villaer på Palmaille i Altona, som frem til 1864 hørte under den danske konge som hertug af Holsten. Dét var her, den berømte og berygtede Struensee blev stadslæge 10 år før sit skæbnesvangre møde med den sindssyge kong Christian 7. Bygninger og vejnavne i Altona vidner stadig om den danske tid.

Efter et kort visit i Altona fortsætter vi til den historiske Elbtunnel fra 1911, der er et imponerende teknisk mesterværk. Vi vil gå en tur på 437 meter under Elben til et udsigtssted på modsatte side, hvorfra der er et flot vue til Hamborgs skyline.

Herefter slentrer vi langs havnekajen i retning af byens nye vartegn, den imponerende Elbphilharmonie i Hafencity, der i sin arkitektur forener den gamle Hansestad med havet. Hamborg var for mange europæere, også danskere, drømmenes havn, hvorfra over 5 mio. europæere udvandrede til det forjættede land, Amerika, hinsides havet. Vi vandrer gennem den ældste bydel, som blev voldsomt ødelagt under Anden Verdenskrig, og runder af foran den livlige og flotte rådhusplads ved Hamburg Rathaus ved den smukke flod, Binnenalster. Herefter tid på egen hånd. Husk pas. Gåturen vil være på ca. 4 km.

Kl. 18.30 Vin- og ølsalg fra vores kiosk i foyeren.

Kl. 19.00 Aftensmad i spisesalen

Kl. 20.15 **Sangaften med fokus på de bedste sommersange i Højskolesangbogen ved Jesper Kragh, højskolelærer.**

Kl. 21.15 Vi får serveret varme boller med ost i Pejsestuen, Folkvangterrassen og i Foyer.

Tirsdag 20. juli

Kl. 07.30 Morgenvandring eller en frisk svømmetur i Flensborg Fjord.

Kl. 07.55 Vi synger flaget op

Kl. 08.00 Morgenbuffet i spisesalen

Kl. 09.00 **Morgensamling i foredragssalen**

Du vil her blive udfordret inden for litteratur, musik, filosofi, historie - eller hvad læreren har på sinde. Samlingerne er uafhængige af dagens/kursets tema.

Kl. 10.00 **Heldagstur til Nordens Venedig, Frederiksstad og storkeparadiset Bergenhusen.**

I dag kører vi sydpå til "hollænderbyen" også kaldet Nordens Venedig, Frederiksstad. En by, anlagt i 1621 mellem floderne Ejderen og Trenen, som en konkurrerende havneby til Hamborg. Mange forskellige religiøse mindretal har i tidernes løb fået ly her - mennonitter, jøder og katolikker. Byen bliver ofte kaldt Nordens Venedig pga. de mange idylliske kanaler. Vi spiser vores medbragte frokost i det danske mindretals menighedshus. Herefter lidt tid på egen hånd. Efter dette pittoreske besøg går turen videre til Bergenhusen, der ligger i landskabet Stabelholm mellem floderne Ejderen, Trenen og Sorgen. En by, også kaldet storkebyen. Vi tager kaffen her med udsigten til de mange storkepar, der yngler i de mange reder på husenes tage. Husk pas.

- Kl. 17.30 Vin- og ølsalg fra vores kiosk i foyeren.
Kl. 18.00 Aftensmad i spisesalen
Kl. 20.00 **Frisisk salon med Tote Tante og frisisk Trümmertorte i Gimle.**
Vi skal i aften have fokus på det frisiske mindretal lige syd for grænsen i Nordfrisland. Vi vil høre om deres fine kulturskatte. Aftenen byder også på Tote Tante - en særlig frisisk drik. Hertil serveres frisisk Trümmertorte. Det hele krydres med udvalgte sange fra Højskolesangbogen.

Onsdag 21. juli

- Kl. 07.30 Morgenvandring eller en frisk svømmetur i Flensborg Fjord.
Kl. 07.55 Vi synger flaget op
Kl. 08.00 Morgenbuffet i spisesalen
Kl. 09.00 **Haderslev - Nordens Wittenberg - byvandring i den levende, historiske domkirkeby.**
Haderslev er en levende historisk by, hvor hvert gadehjørne gemmer på nye, spændende fortællinger. Vi begynder byvandringen i den imponerende Haderslev Domkirke fra det 13. århundrede, der knejser sig over Haderslevs hustage. Det var her i byen, at reformationen kom til byen allerede 10 år, før end i Danmark. Hvorfor? Det bliver du klogere på.
En tur i Haderslev osrer også af brostensbelagte gader, velbevarede huse fra 1500-tallet, men også de karakteristiske gavlhuse bygget i slesvigsk stil frem til 1700-tallet, som dem man også kender fra Amsterdam. Få også fortællingen om det historiske Hansborg Slot, et firefløjet renæssanceslot og arkitekten von Oberberg og den smukke slots vandmølle, som i dag er indrettet som teater. Vi kommer også forbi Hertug Hans Kirke med dens særlige alterparti og med kirkevindue helt tilbage fra stiftelsen af kirken i 1569 – alt dette krydret med moderne historie – den heroiske kamp i Haderslev mod tyskerne den 9. april 1940. Efter en velfortjent frokostpause går vi de ca. 4 km til Sdr. Starup Kirke. En rigt udsmykket kirke anlagt før Domkirken i Haderslev på en idyllisk landeplads lige ned til Haderslev Fjord. Anlagt af vikingerne som transitroute over land til Ribe. Vores vandring hertil er en historisk vandring på Caminoen på Haderslev Næs, der binder de 7 landsbykirker sammen. Vandringen går over den idylliske Starup Hede.
Kl. 17.30 Vin- og ølsalg fra vores kiosk i foyeren.
Kl. 18.00 Aftensmad i spisesalen

Kl. 19.15 **Ord og toner i Beethovens tid - litteratur og kultur omkring år 1800 ved Markus Floris Christensen, postdoc. Flensborg Universitet.**

Omkring år 1800 befinder europæisk kultur sig i et afgørende brydningsfelt mellem oplysning og romantik. Det er en tid præget af politiske omvæltninger, nye forestillinger om subjektivitet og en voksende opmærksomhed på erfaringens mørke og psykens grænseområder. I dette felt placerer Ludwig van Beethoven sig som en skikkelse, hvis musik både viderefører klassiske former og sprænger dem indefra. Dette foredrag undersøger den litterære samtid til Beethovens musik og de idéer, stemninger og forestillingsverdener, som litteratur og musik deler i perioden. Med særligt fokus på romantikkens nattemotiver – et centralt tema i foredragsholderens forskning – belyses natten som æstetisk, psykologisk og erkendelsesmæssigt rum. Hos europæiske forfattere som Goethe, Schiller og Hölderlin udfoldes en litteratur, hvor natur, inderlighed og splittelse bliver bærende erfaringer. Samtidig opstår der i dansk sammenhæng en ny litterær selvbevidsthed hos forfattere som Jens Baggesen, Adam Oehlenschläger og Henrich Steffens, hvor inspiration fra tysk idealisme og romantik forbindes med nationale og mytiske forestillinger. Foredraget vil vise, hvordan litteraturen i Beethovens tid ikke blot ledsager musikken, men udgør en parallel udforskning af de samme grundlæggende spørgsmål: forholdet mellem lys og mørke, orden og brud, bevidsthed og det ubevidste. Målet er at åbne et rum, hvor ord og toner kan forstås i gensidig belysning, og hvor koncertoplevelsen forankres i sin kulturelle og idéhistoriske sammenhæng.

Herefter kaffe og kage med opskrift fra det sønderjyske kaffebord. Det hele serveres i pejsestuen og Folkvang samt på vores nye udsigtsterrasse.

Torsdag 22. juli

- Kl. 07.30 Morgenvandring eller en frisk svømmetur i Flensborg Fjord.
- Kl. 07.55 Vi synger flaget op
- Kl. 08.00 Morgenbuffet i spisesalen
- Kl. 09.00 **Morgensamling i foredragssalen**
- Kl. 10.00 **Havne- og handelsbyen Flensborg med dens store danske mindretal, Art Nouveau-bygningerne og de smukke gamle huse i Rote Strasse.**

I dag skal vi på byvandring i denne gamle danske og charmerende middelalderby Flensborg, lige syd for den nuværende grænse. Her går vi gennem den gamle, danske Nørreport. På vores vej mod middelalderbyen og Nørretorv vil vi se den specielle arkitektoniske blanding af stilarter som findes hér. Fra Bismarcks sociale boligbyggeri til den specielle Art Nouveau-stil, som også er unikt og rigt repræsenteret i Flensborg. Vi skal også se det gamle handelskvarter Rote Strasse med dens specielle, gamle staldhuse. Men ikke mindst skal vi se den gamle danske kirkegård med de danske soldatergrave og den hjemvendte Istedløve. Der vil også blive lagt lidt tid ind på egen hånd. Husk pas.

Kl. 17.30 Vin- og ølsalg fra vores kiosk i foyeren.

Kl. 18.00 Aftensmad i spisesalen

Kl. 20.30 **Aftensamling omkring kortfilmen: Noldes landskab.**

En flot naturfilm om Tøndermarsken. En film af Carl C. Christiansen og med musik af Valdemar Rasmussen. Filmen varer 28 min.

Herefter boller med ost i pejsestuen og Folkvang samt på vores nye udsigtsterrasse.

Fredag 23. juli

Kl. 07.30 Morgenvandring eller en frisk svømmetur i Flensborg Fjord.

Kl. 07.55 Vi synger flaget op

Kl. 08.00 Morgenbuffet i spisesalen

Kl. 09.00 **Morgensamling i foredragssalen**

Kl. 10.00 **Foredrag om de sønderjyske købstæders rige bygningsarv fra tiden mellem Reformationen og Genforeningen ved Carsten Porskrog, dr.phil., museumsinspektør, Museum Sønderjylland.**

Et foredrag om Sønderjyllands fælles kulturarv: tyske såvel som danske bygningers specielle arkitektur i det sønderjyske byrum. De sønderjyske byer er på mange måder domineret af en anden arkitektur, end vi ser i resten af Danmark pga. Sønderjyllands specielle placering og fremmedherredømmet fra 1864 til 1920.

Kl. 12.00 Frokostbuffet i spisesalen

Kl. 13.15 **Byvandring i perlen Sønderborg med den særegne blanding af Jugendstil og Hjemstavnsstil.**

Byvandring i Sønderborg, hvor vi fokuserer på den specielle blanding af dansk og tysk arkitektur, som findes i byen som en

konsekvens af, at middelalderbyen Sønderborg blev bombet af prøjserne i 1864. Her er Marinestationen, Sønderborghus og Statsskolen interessante eksempler herpå. Herudover skal vi se noget af det middelalderlige repræsenteret ved det store slot og kirken, mens den nyeste arkitektur er repræsenteret ved Alsion og Universitetet. Vi tager kaffen med.

Kl. 17.30 Vin- og ølsalg fra vores kiosk i foyeren.

Kl. 18.00 **Festmiddag.** Vores kokke forkæler os med en flot 3-retters menu. Aftenen går herefter over i sange fra hatten i foredragssalen og andet godt.

Lørdag 24. juli

Kl. 08.00 Morgenbuffet i spisesalen

Kl. 08.45 Vi synger flaget op

Kl. 08.50 **Kort morgensamling i Foredragssalen**

Herefter afsked og afrejse, så man kan tage med skolens bus fra højskolen til Gråsten Station kl. 10.30. Tag IC-Lyntoget med afgang ca. kl. 11.00 (Se opdateret afgangstidspunkt på dsb.dk).
Vi forbeholder os ret til ændringer i programmet.

Praktiske oplysninger

Tilmelding

Du tilmelder dig nemt på vores hjemmeside www.ronshoved.dk under "Korte kurser". Du kan vælge mellem at betale online eller at få en regning.

Tilmelding er bindende, hvilket betyder, at vi ikke kan refundere pengene ved afbud. Vi anbefaler derfor, at du tegner en afbestillingsforsikring ved f.eks. Europæiske Rejseforsikring.

Priser

Dobbeltværelse pr. person med bad på gangen:	6.295,-kr.
Dobbeltværelse pr. person med eget bad:	6.995,-kr.
Enkeltværelse pr. person med bad på gangen:	7.495,-kr.
Enkeltværelse pr. person med eget bad:	8.195,-kr.

Kontoret hjælper dig gerne med at finde en makker, så du for det første kan spare de penge som et enkeltværelse jo koster ekstra, men også for at du kan få muligheden for at lære en ny at kende.

Beløbet dækker kost & logi inkl. linned og håndklæder samt alle udflugter og programsatte punkter.

Rejsen til Rønshoved med offentlig transport

Vi ligger tæt på IC-linien. Der købes togbillet til Gråsten. Det tager 2½ time fra Århus og 3½ time fra København (med direkte tog hver 2. time). Fra Gråsten tager bussen (nr. 110) kun 15 min.

Vi kan også tilbyde at hente dig med vores bus i Gråsten kl.15.15. Prisen vil være 50,-kr., som du betaler direkte til chaufføren i bussen. Det samme kan vi tilbyde på hjemrejsen med togafgang ca. kl.11.00. (Se dsb.dk for at se opdateret togankomst/togafgang).

Rønshoved Højskole
Højskolen ved Flensborg Fjord